

יעקב ביטון

חמישה שירים ומחזור

אברהם אבינו ב-67'

בברית שלו עוד נפלו פגזים
הבנים נחטכים שוב
פה וָשם
אָמַנת הדמים הזאת
היְתָה צְרִיכָה לְהִיֹּת מְקֻזָּת
מִשְׁאָרִית
וְעַכְשָׁו הַשְּׁאָרִית הַפְּכָה מְנַת כָּל הַחַיִּים
הַבָּנִים חוֹתְכִים שׁוֹב
עַל מְסֻלּוּלֵי גְפָרִית וְאֵשׁ
נְעֻקְדוּ כָּלֵם
נְצִיבֵי מֶלֶח בְּסֻדוֹם חַיִּים יוֹתֵר מֵאֲתָנוּ בְּעָרֵי
הַמְשֻׁתְנוֹת וְהַמְסֻכָּנוֹת שְׁלָנוּ
תַל אָבִיב, חִיפָה וִירוּשָׁלַיִם.

קראקס כבר כאן

קראקס כבר כאן.
פחות אנשים הולכים
הלילה ברחובות,
גַּנְת
הַאֲקוּזוּטִיקָה הַמִּיבֵּאת שְׁרָצִיתָם
נִשְׁאָרָה חֲשׂוּכָה. אֵת כִּסְפוֹת הַבַּתִּים מְקִיפִים
אֶקְדָּחְנִי שֶׁב"כ מְזִיעִים בְּכִלּוּבֵי מִשְׁמֵר
סָבִיב הַחוּמָה הַזֵּוּם עַל כְּנִיסָה לַמַּגְדָּל.

(אשְׁכַּנְזִים אוֹכְלִים גַּם אֲשַׁכְנְזִים),
 בִּינְתִים
 מִשְׁתִּינִים בְּגִנוֹת צְבוּרִיּוֹת, בְּעִתּוֹנִים
 וּבִיַּחְרוּגֵי הַמַּדְעָה וְהַתְּרַבּוּת כְּתוּב:
 דָּשֵׁן חֲדָשׁ לְפִטְרִיּוֹת
 הַחֶרֶף שְׁלֵנוּ,
 תּוֹצֵרֵת הַשְּׁוֹקִים
 יְצִירַת מוֹפֵת שָׁל
 מִיַּגְרָלִים מִמְּלַח הָאָרֶץ,
 הַזֶּנֶק
 חֲקֵלָאוֹת וַיִּזְמוֹת חֲלוּצִית,
 מִתְחִילוֹת כֶּלֶן בְּפִלְדִּיּוֹם, נַעַל עֲבוּדָה
 דָּגָם מְקַצֵּר
 לַמְּגִפִּים
 שֶׁל הַיְמָלָר,
 כַּמָּה עֲמָקָה הַשְּׂכָחָה,
 לְהַצְטוּוֹת בְּתַחֲתִית הָעֲנָג
 לְהַחֲתֵם בְּזוּעָה,
 יֵין וְדָם
 הַכֹּל מִגֵּשׁ בְּחֻדְרֵי תְּדָרִים.

בְּחֻדְרֵים רְחוּקִים יוֹתֵר
 הַמְּגִפִּים שְׁמִישִׁים
 גַּם בְּהַטְבָּעָה עַל גְּרוֹנוֹת
 אֶת הַכֶּשֶׁר הַיְצוּא שֶׁל
 אֲכֻזְרִיּוֹת הַנָּשִׁים שֶׁלְכֶם –
 בְּשִׁחְלוֹת תְּשׁוּשׁוֹת מִדְּלֻקָּת,
 חֲמוּצוֹת מְרַכִּילוֹת
 וְאַסְפָּנוֹת
 דְּרָגוֹת, כְּבוֹדִים וְהַבְּקָעָה
 אֶל עוֹלָם הַמְּסַחֵר שֶׁל אִירוּפָּה הַקְּלָאסִית.

בְּרוּכִים הַבָּאִים לְמַכְלָאוֹת הַשֶּׁבֶכ״כ,
 הַרְפָּתוֹת בְּקְבוּצִים מְמַחְשְׁבוֹת,
 לְפָרוֹת יֵשׁ דָּשֵׁן טְרִי, שְׁמוֹת, יוֹד לְעִטִּינִים

המְצַלְקִים מִיְנִיקָה,
חִיבִים לְהוֹצִיא חֶלֶב.
נִזְכָּרִים בִּילְדוּת: הַעֲגָלִים וְהַמְסָפּוּא,
הַקְּלִשׁוֹן וְהַחֲלִיבָה.
עֲכָשׁוּ – זֶה הַבַּיִת:
הַקְּבוּץ הַתְּרַחֵב
בָּאִים לְעִבּוּדָה עַל אֲזַרְחֵי –
הֵם חוֹלְכִים שׁוֹב, כְּמוֹ פֶּעַם,
עוֹד מִפֶּת קְלִשׁוֹן
עוֹד אַרוּחַת חֲצִיר
טְלִטּוֹל קֶטֶן
הַיּוֹד נִגְמָר אוֹלֵי יְהִיָּה מְחַר,
וְלִמְהַר
לְהַחֲבִיא מִקְרוּפּוֹנִים מִתּוֹצֵרֶת אֲמֵרִיקָה
עַל חֲמוּרִים בְּקִסְפָּה
וְלִשְׁפָשֶׁף,
לְשִׁמוּעַ פְּמָה יְלָדִים
מְדַבְּרִים עַל רוֹגְטְקוֹת, סְמֵרְטוּטִים
וּבְקִבּוּקִים סוֹבֵיטִים – וְלִשְׁפָשֶׁף.
לְשַׁחַד מְרַעְבִים
שְׂיִסְפְּרוּ עַל מְרַעְבִים
מִתְּשִׁים אַחֲרֵים.
וְלִשְׁפָשֶׁף,
לְהַפְקִיר
וְלַחְזוֹר, לַחְזוֹר מֵהָר
בְּבִיאָה מְסַחֲרֶרֶת,
אֶל פְּרָגוֹד הַמּוֹדִיעִין
וְלִשְׁפָשֶׁף
וְלַחְזוֹר שׁוֹב אֶל הַנָּשִׁים
וְהַדְּלָקָת, בְּתֵהֵלֶת קוֹפִים מוֹשִׁיעִים,
וְלַדְּחוּס בְּכִסְפֶּת גַּם אֶת סְמֵרְטוּט
הַצּוֹאָה
וְלָמוּת, לָמוּת בְּאֶקְזוּטִיקָה הַחֲלוּנִית
בְּאִשְׁפָּכָה שֶׁל דּוֹקְטוֹרִים
לְאוֹר וּמַעֲשִׂוֹת

למית באין מנוחה, מחוץ לגדר,
בחפש המבהל של
הצללים.

נער חלב

בא אליכם נער חלב
בפלומת ערוה,
בשוליה עוד חמיצות הבתק.
הלילה לא שנה בכל המקומות,
אל תפיעוהו אל חפת
החשכה,
גם עם הרחצה חכו.

ראשכם מלהק תנים
וחסר ברצועה
המאריכה בשאלה ובנדוי הרחש.

נער חלבי
למה באת?
מהי העיר
אם לא חבור ערות קהל
מלוא האדם.

השאר לך, גרביך תלויות ברך
לרפך את עבודתך,
טוב אולי כי התחזקת בגופיות
לצנת הקיץ.

נער חלב
לו היתה פרה חדשה בעולם
גם בראשך ישפעו מטעני הזנה
וימתחו את ערמתך עד עטינים?

בַּחֲזָרָה אֶל מַרְעָה הַמְצוּקָה,
כִּר הָעֶצֶב פְּתוּחַ בּוֹ
וְנָקִי,
גְּרָה שְׁחִרְהָ עוֹלָה בְּעִיר –
גוֹרֵל רְזָה עוֹמֵד
עַל כְּלָנוּ.

לדבר לפני שיגיע

רַק בְּלִדְת מְלַקְחִים הַפְּרֻדְנוּ
הַפְּרֻזֵל בָּא עָלַי רֵאשׁוֹן בְּעוֹלָם
אֶת כְּבֹר מְרַגְלֵת בְּצָרִידַת גָּבֵר.
חִבְקָתָ אוֹתִי וּמִיד
נִגְזְרָנוּ לְמִנוּסָה – כִּי מִתְחִילִים דִּינֵי אָב
בְּכֹלֵא הַחֲפֻזוֹן הַמְתוֹק.
וְרָצְנוּ כְּלָנוּ
לְרוֹפְאִים שְׂיִרְאוּ אֶת רֵאשִׁי
הַפְּגוּם
אָבָא עָמַד בְּצַד וְשָׁחַק
הוּא חִכָּה עוֹד שְׁלוֹשׁ שָׁנִים לְבַת
חוֹרֶשׁ וְזוֹרֵעַ
זָעָה וּמְחַנֵּק,
גַּם הוּא יָדַע –
לְהִמְתִּיק אֶת הַחַל
אֶפְשֶׁר רַק בְּאִשָּׁה.

אגרטל

צְעָדִים
אִם עוֹד מִיִּשְׁהוּ בְּעוֹלָם
הוֹלֵךְ
אִז לֹא נִשְׁבְּרוּ כָּל הָאֲגָנִים
וְהַשְׁתָּן נִשְׁמַר עוֹמֵד בְּאֲגָרְטְלֵי הִירְכִים.
הוּ גִבְעוֹלֵי גוֹפְכֶם, כְּרָסִים וְרִפִּידוֹת עוֹרוֹת
מֵה יָפִים צְמַחוּ כּוֹתְרוֹת פְּנִיכֶם אֲנָשִׁים
קוֹמוּ

צְעָדִים צְעָדִים

צְעָדִים

מִשְׁפִּימוֹת הַרְגָלִים לְתַעוֹת אֶל מְקוֹם

כָּכָה נִכּוֹן

קוּמוּ כְּלַכֶּם לְהִתְנַדֵּד בְּשִׁכְרוֹן הַתַּעֲיָה

זְקוּפִים רַק מֵעַט מְדִינֵי הַמָּטָה

קוּמוּ אֲנִי מִתְחַנֵּן (נִגְמָרָה הַשִּׁירָה)

לְנִסְיָא, מְנוּסָה, גְלוּת, הַתְּשָׁה,

הַתְּרַחֲקוּ בְּצַלְיָא מִשְׁלַכְת גּוֹף

הַמְתַּקְהֵלֶת

בְּתַחֲנוּת כָּל הַתָּאִים.

משירי האם הגדולה

הופרדנו סבתא

הִפְרַדְנוּ סִבְתָּא הַפְרַדְנוּ

הַלִּילָה הַזֶּה

בְּמִסְנַנְת

לְנִפּוֹת אֶת הַחוּל

מִהָאָבָן

לְהַכִּינֵף שָׁנָה לְתַמִּיד

מִחֲדַר הַשְּׁתָּרָה

יְצֵאוּ הַרוֹחָצוֹת

מִדְּבָרוֹת

עַל

עוֹרֵף עֲדַת תֵּינּוּקוֹת.

לְזַחוּל סִבְתָּא לְזַחוּל

מִהַלִּילָה הַזֶּה

מֵאַרְגֵּז הַחוּל

וְלַחְזוֹר
אֶל הַשְּׁתוֹן, הַרְקוּ,
נִשְׁחַק
צוֹחֲקִים וּמְסַמְּנִים
עֲקֹבוֹת לְמִסְתּוֹר.

לְרֵאוֹת רַק לְרֵאוֹת
בְּלִילָה מְחֹר
אוֹר מְנֹרוֹת
כּוֹלָא
זֶרַע כּוֹכֵב חִוּר,
מְרִסִּי הַכִּיחַ
מְטָלֵי הַלְחָה
נִשְׁטָפִים
כָּל נְתִיבֵי
הַבְּרִיחָה,
לְהַצִּיף בְּכָל אֲגָנִי
הַמְּחִיקָה
שְׂכָחָה.

לימון

בִּישִׁיבַת רְצֻפָה
סִבְתָּא
אֲנִי מְנַקֶּה לָךְ בְּלִימוֹן
אֶת כַּפּוֹת הַרְגָלִים
אֵין חֲמֻצָה אַחֲרַת
לְהַמִּיס בָּהּ אֶת הַזְקָנָה
אֵין כְּפִיפָה – (הַמְשִׁיף)
אֲנִי קָם לְהַבִּיא עוֹד צֶמֶר גִּפְן
וְרוֹאֶה אֶת אִמָּא
לְפָנַי
עוֹמְדָת
יַחֲפָה
הַבַּת שְׁלֶף

מעוֹדֶדֶת אוֹתִי
 לְהִכָּנֵס לְפָרְדֵּס הַזֶּה
 וְלִצְאֵת רַק בְּטְרוּף דַּעַת
 אֲנִי מִחֲזִיק בְּיַד אֶת הַגִּרְעִינִים
 וְחוֹשֵׁב לְשׁוּרֵף אוֹתָם
 שְׁתַּמּוּת הַהִמְשָׁכִיּוֹת שֶׁל הַצְּמָחִים
 הַבִּיּוֹלוֹגִיָּה וְהַמִּים.
 הֵיכֵן הַהֲדָר שֶׁבְּכָל זֶה?

ימי השבעה

יְמֵי הַשְּׁבָעָה
 בְּלִילָה שְׁכַבְתָּן עַל מְזֻרָנִים מַחְבְּרִים
 חֲמֹשׁ הָאֲחִיּוֹת
 כְּמוֹ יְלָדוֹת מִתְלַחֲשׁוֹת
 כְּמַעֲט וּיְכַלְתָּן לְאֹכֵל בְּשׁוּיּוֹן נָשִׁים
 כְּמַעֲגַל בְּנוֹת פְּתָרְתָן חֲשׂוֹק, חוֹר חַיִּים
 בְּחוּץ נִשְׁאַרוּ הָאֲחִים וְהַהוֹרִים
 שְׁלֵמָה הַלֵּךְ רֵאשׁוֹן
 הַצָּבָא
 נָסִים פָּגֵשׁ בְּסֶרְטֵן
 הָעוֹלָם
 וְאָבָא מֵת בְּזָנֵב
 הַחֲפֵשׁ

וּמִכָּאֵן נִדְמָה רַק תְּעוּד וּמְנַהֵג
 עֲשׂוּרִים שְׁלָמִים כְּמוֹ פְּלִטוֹת,
 אֲסֻדּוֹת אֲרָכּוֹת מִתְכוֹת שֶׁל
 רִגְעֵי חַיִּים –
 בְּבִיּוֹלוֹגִיָּה וּבְדַכּוּי לְנַפֵּשׁ
 בְּעֶשֶׂן וּבְלָדוֹת
 בְּצִפְרָן וּבְשִׁעְרוֹת
 תָּאִים תָּאִים, כִּי־סִי אֲוִיר מִתְרִיסִים
 בְּחֻשְׁקָהּ.
 עֲכָשׁוּ

הָאֵם הַגְּדוּלָה מֵתָה
חֶמֶשׁ אַחִיוֹת בְּמַעְגָּל
בְּרִית הָאִשָּׁה הַקְּדָמוֹן
הַבְּכוּרָה מְבִינִיכָן בַּת שְׂמוֹנִים וְשָׁלוֹשׁ
הַתִּתְמָה אֶתְמוֹל
מָה אֶפְשָׁר לוֹמַר לִיתוּמָה
זְרוּעַת קִמְטִים
גְּלִים גְּלִים
כַּתְּכָרִיכִים.

טיוטה

כָּל שְׁעוֹתֵינוּ טִיוֹטוֹת
וְהַלִּילוֹת עֲדוֹת
בְּנֵיר נִימִים אַכְסָה,
מִי יִנְחֵנִי כְּשֶׁקָּרָה בְּצִלְמֵי נְשִׁימָה
בְּמַעֲתָק גּוֹף וְחֲשֻׁכָה אֶל מַחְסָה.

טיוטה 2

מִשְׁעוֹת פְּגִינוּ עוֹד מֵתִיף הַזְּמָן
אֵלֶם תְּמִיד נוֹתֵר מוֹלוֹ הָאוֹר,
וּמִדְמָתוֹ תִּתֵּר
רַק הַדְּרֵת קוֹלֶךָ
וְחִרְחוּרֵי שְׁלִי,
כְּסֻפֹּת מְצַחֶךָ הַפְּכָה שְׁלֵהֶכֶת קִדִּישׁ
הַמְקַדִּימָה לִי חֵל